

Nick Cave

Píseň z pytlíku
na zvratky

Přeložil Bob Hýsek

edice
angloamerických
autorů

svazek 127

Nick Cave

Píseň z pytlíku na zvratky

Z anglického originálu *The Sick Bag Song*,
vydaného nakladatelstvím Canongate v Edinburghu roku 2015,
přeložil Bob Hýsek.

Doslov napsal Ladislav Nagy.

Přebal s použitím ilustrace Reinharda Kleista
navrhl a graficky upravil Libor Batrla.

Odpovědný redaktor Petr Onufer.

Korektury Ludmila Böhmová.

Technický redaktor Milan Dorazil.

Vydalo nakladatelství Argo,
Milíčova 13, 130 00 Praha 3,
argo@argo.cz, www.argo.cz,
roku 2017 jako svou 3163. publikaci.

Vytiskla tiskárna Akcent.

První vydání.

ISBN 978-80-257-2060-8

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS
sklad: Za Halami 877
252 62 Horoměřice
tel: 226 519 383, fax: 226 519 387
e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém knihkupectví
www.kosmas.cz

Nashville *Tennessee*

Chlapec vyleze po břehu řeky. Vstoupí na železniční most. Je mu dvanáct let.

Pod nelítostným sluncem si klekne na zem a přiloží ucho ke kolejím. Koleje se ani nezachvějí. Za zatáčkou na druhé straně řeky nic nejede.

Chlapec se rozběhne po kolejích. Zastaví se uprostřed mostu. Postaví se na okraj a zahledí se do kalné řeky pod sebou.

Nalevo je betonový pilíř, který podepírá most. Zprava se přes řeku táhne zpola pokácený strom, jehož větve trčí do temné vody. Mezi stromem a pilířem je úzká škvíra, asi metr široká.

Prý se odsud dá skočit do řeky, ale jistý si tím být nemůže, protože tu ještě nikoho skákat neviděl.

Štěrk pod jeho chodidly se rozechvěje. Klučina se přikrčí a opět přiloží ucho ke koleji.

Koleje začínají vibrovat. Přijíždí vlak.

Kouká dolů do temné, kalné vody, srdce má až v krku.

* * *

Chlapec si neuvědomuje, že vůbec není chlapcem, nýbrž jen vzpomínkou na něj.

Je vzpomínkou na jednoho chlapce v hlavě jednoho muže, a ten se nachází v apartmá hotelu Sheraton uprostřed

Nashvillu v Tennessee a do stehna právě dostává steroidovou injekci, která z děsně utrmáceného a nachcípáného zpěváka udělá božstvo.

Tři hodiny nato se vyřítí z hotelu. Prožene se prázdným městem, překročí široké řeky a překoná pusté prémie, kolem monstrózních víceproudých dálnic, pod šerící se oblohou, jako nějaký malý bůh, aby byl dnes večer s vámi.

Manchester *Tennessee*

A na festivalu Bonnaroo v Manchesteru v Tennessee vylezu na jeviště a s obrovským zaujetím si mě neposlechne skoro nikdo. Omámený dav se bude přelévat po polích sem a tam a klesající slunce zalije krajinu oranžovými plameny. Po vystoupení se posadím na schody našeho karavanu a zapálím si.

Cestou zpátky do Nashvillu na dvě hodiny uvízneme na dálnici kousek od strašlivé nehody. Budeme sledovat, jak se sem z nájездů řítí sanitky a policejní vozy. Nad hlavou nám přeletí helikoptéra, reflektorem prořízne noční tmou. Hodinu budeme sedět mlčky v dodávce, popíjet a kouřit. Nakonec se zvedne manažer a půjde zjistit, co se stalo. Vráť se s tím, že kus před námi se srazila dvě auta a na silnici leží holka bez hlavy.

Usnu vzadu a probudím se, až se dodávka rozjede. V boč-ním okýnku se mi pomalu zjeví bezhlavé tělo ležící na silnici, zakryté ponuře se vzdouvajícím modrým igelitem.

Celou cestu do hotelu Sheraton v centru Nashvillu budu tahat za nitku, která mi trčí z rukávu saka. Chňap, chňap, chňap.

Anděl rozvine křídla a zašeptá mi do ucha:

První krok musíš udělat sám.

Zlehka do mě dloubne a já odpluju do neznáma.

A tím začíná má *Píseň z pytlíku na zvratky.*

Louisville *Kentucky*

První krok musíš udělat sám.
Nejistě se přibližuji k okraji světa.
Severní Amerika se přede mnou rozprostírá jako roztrhnutý pytlík na zvratky.
Devět dcer-múz osvěží svůj povzbudivý dech.
A devět andělů roztáhne křídla, aby mne odnesli pryč.

Odnosou mě na svých bělostných perutích do Louisvillu
v Kentucky,
kde přecházím Big Four Bridge pro pěší a cyklisty
a přímo nad mohutným tokem Ohia jím smažené kuře.
Prostě krása!

Jak se opírám o zábradlí a koukám dolů do vody,
zahlédnu černošku v maličké minisukni s hvězdami
a pruhy.
Otevřu pytlík na zvratky a houknu: *Tak skoč!* To je
mimoходом
přesně ta hláška, které později lituju.

Holka v minisukni s hvězdami a pruhy se předkloní.
Vzbudí soucit celého světa, když prozradí svou
dojemnou předvídavost – ladí jí kalhotky.

Hodím to do pytlíku na zvratky!
Být pod palbou kritiky mi nevadí!
Mám neprůstřelnou vestu s hvězdami a pruhy!

I když to vlastně není vesta, ale pytlík na zvratky,
a ten pytlík je dlouhá, zpomalená milostná píseň,

která souvisí s baladou „O řeznickém tovaryši“
končící veršem: „Tak se umírá pouze na lásku.“

Děvče položí jednu bosou nohu na zábradlí mostu.
A najednou stojí nahoře na jeho okraji.

Opatruj se, řeknu a ona se ke mně otočí a s úsměvem
zasalutuje.

Moje žena se jednou při poslechu té balady nad tou
krásou rozbulela.
Složila neprůstřelnou vestu, zavřela oči a v podstatě to
zabalila.

Jsem bůžek z pálené hlíny a třesu se na piedestalu,
pohřben v malströmu zvuku.

Ale copak to našel hliněný bůžek, co je to za úhlednou
hromádku?

Je to změť mladých černošských kostí,
jen mladická, napůl pozřená tanga je drží pokupě.

Někde jsem se dočetl, že to nejlepší už mám za sebou.
Ale kde to je? Když se ohlédnu, letící dívku nevidím.

* * *

Den nato stojím ve vestibulu hotelu 21c Museum v Louisvillu a žasnu nad dílem sochařky Judy Foxové, sochami nahých dětí z pálené hlíny, vystavenými v řadě za recepcí. Když se člověk jde odhlásit z hotelu, je to opravdová pastva pro oči. Tihle malí dětští hrdinové jsou jako malí ožehnutí bohové. Mladistvými tvářemi se tisknou na pomyslné sklo ikonické role, již jsou nuceny hrát. Koukejte, jak se vyjímají na těch rozviklaných podstavcích! A jak se se svými vypálenými a rozpadajícími se tělíčky tyčí nad propastí svých dětských osobností, připravené ke skoku! Jen se na ně koukněte!

* * *

O něco později nastoupíme všichni do autobusu, manažer si nás spočítá a my se přisajeme k papírovým kelímkům s kávou, a jak zahýbáme na Hlavní třídu, zničehonic se přizene letní přeháňka, někdo pustí „Kentucky Rain“ od Elvise Presleyho a za oknem přes jednu boční ulici vedoucí k řece Ohio na okamžik zahlédnu, jak pod mostem pro pěší a cyklisty skupina záchranářů v černých vestách a s brigádýrkami na hlavách něco vytahuje z řeky poďobané deštěm.

Kansas City *Missouri*

Jsem nervový systém živený rýmy a přízraky.
Ty taky svým kvílením rozeznávají slova.
Netušil jsem, že mohu ochutnat tvůj sladký dech
naposled – a už nikdy znova.
A když na tebe myslím doma,
v hrudi se mi krátce vzedme ustaraná touha.
Jen co přejedeme hranici do Missouri,
poprosíme řidiče, ať někde zastaví,
vystoupíme v té tmě líně linoucí se shůry
a vyrazíme do prerie, do její nízké trávy,
po bříše, jako hadi.

Schráváme vraždění bizonů „Buffalo Billem“ Codym,
pak indiánské války včetně bitvy o Mývalí potok.
Tenkrát večer v InterContinentalu v Kansas City se ti
snažím dovolat přes transatlantický podmořský kabel,
ale telefon jen vyzvání v rýmech.
A tak na našem záznamníku nechám
tajemný, zdánlivě neosobní vzkaz. Ten zní:

*Jsi sošný bizon stojící v prerii mých loučení.
Jsi Squanto, tělo bez duše, po návratu k vymřelému kmeni.
Jsi slza na rukávu z nevydělané kůže.
Tak už to zvedni
Už to zvedni*

*Jsem hrb stažený z kůže, to mnou se barví prerie rudě.
Jsem ten, na nějž moucha dotírá. Jsem ten, kdo vymírá.
Jsem ten, kdo jezdí na turné a do sebe se zavírá.
Jsem ten, kdo hned po svatbě myslel na útěk.
Tak už to zvedni
Už to zvedni
Je to se mnou nahnuté.*

Vezmu si prášek a jdu na kutě.

* * *

Pod peřinou si přiložím pytlík na zvratky k uchu a zatřepu s ním. Slyším, jak v něm chrastí devět symbolů múz – vosková tabulka, svitek papyru, flétna, šipy lásky, tragická maska, harfa, lyra, škraboška, glóbus a kompas.

Cítím, jak se ze mne, z mého bezhlavého krku, na dálnici řine teplá krev, zatímco volám domů a ty to nebereš.

Slyším, jak se chlapcovo zoufalé srdce kalibruje vůči vlaku, jenž se k němu řítí.

Slyším, jak bezkrevní lidé šeptají, soucítí, kují pikle. Poznávám tyto hlasy, spolupracovníky z dávné minulosti.

Mých devět nahých múz sladce spí na hromádce, na mých prsou, neboť pro dnešek mají odpracováno.

Dech mám stále pravidelnější, andělé mávají křídly a odnášejí mne pryč.

Ve spánku jsem unášen přes hebkou, nachově zbarvenou snovou krajinu Severní Ameriky a přede mnou se rozprostírá její panorama nehorázně ráznosti, v němž se nám samo od sebe zjevuje, jaký krok je pro nás právě nejlepší.

Milwaukee *Wisconsin*

A ráno autobusem do Milwaukee,
kde je to samý Němec nebo Polák.
Aspoň to tvrdí pingl v restauraci U Madera,
když nám servíruje preclík zvící useknuté lidské hlavy.

Vyběhneme do deštivé noci, do hotelu InterContinental,
neprůstřelné modré pláštěnky přetažené přes hlavy,
kolem lovců autogramů a do zrcadla v koupelně, kde zpívám:

*Nasadím si masku a holky hrůzou piští,
nasadím si jinou a hýkají smíchy.
A když do Milwaukee s mlíkem přisvištím,
utíkají domů, zalezou pod cíchy.*

Pečlivě si v misce namíchám pastu
a nabarvím vlasy načerno,
aby jako lesklé, inkoustově černé havraní křídlo
zakryly vrcholek mého vícepatrového čela.
Nakloním se a zabodnu pohled
do zmatených kruhů v obilí mých očí. V pravém oku,
v modré duhovce mám nějaký hnědý flíček a bělmo
začíná žloutnout. Na levém spánku vidím jaterní skvrnu.
U pravé nosní dírky popraskané žilky.
Světlo v koupelně je brutální,
raději pootočím hlavu, abych nevypadal

jako Kim Čong-un a spíš připomínal Johnnyho Cashe
nebo tak někoho. Vydrž! Momentíček! No vida! To je ono!

* * *

Ve studiu v Malibu se Johnny Cash posadil a zahrál písničku.
Byl napůl slepý a sotva chodil. Byl jsem u toho.
Viděl jsem chlapa na umření, co chňapl po kytáře a byl
jak řípa.
Želbohu jsem zažil i pravý opak. Chňap, chňap, chňap.
Chlapy, co chňapnou po kytáře a začnou chcípat.

* * *

Odolávej nutkání tvořit.
Odolávej víře v absurditu.
Odolávej provokacemi.
Odolávej s pomocí nevolnosti a smutku.
Odolávej díky masturbaci.
Odolávej čtením motivačních příruček.
Odolávej pomáháním druhým.
Odolávej srovnáváním se s nimi.
Odolávej navzdory tomu, co si kdo myslí.

Toto je *Devět pohrom vývoje*. Přežívají v naší krvi, kůži
a nervech. Mají katastrofální dopad na náš vývoj, asi jako
nikým neřízený vlak rachotící směrem k nám, zatímco my
tuhneme strachy na kolejích.

Vyhřezlý obsah mého pytlíku na zvrátky smete hvězdy
i pruhy
na pilinové podlaze Spojených států. Ale *pozor!*
Čí je ten vonný dech, za uchem, na dosah?
To múzy a Johnny Cash nám dují do zad.